

Kerttu Vuolab mainâstempudoh mallin sämikielâlâš arâšoddâdem pargeid

Räähti olssâd toimâkáártá, mii vuáđuduvá iveaigij jurâmân. Moh tooimah já tábâhtusah ain kuás-uv láá. Tađe mielđ mainâseh.

Keevti luánduamnâsijd. (Anna-Liisa tyejikirje). Luándust láá nuhâmettumávt amnâseh: čáánáh, toŋŋâseh, rääsih, cunnuuh, tiábuh, muotâ, keeđgih, säägih, uávsih...

Párnái mielâst lii hitruu pargeldiđ siämmást ko stivrejeijee maainâst. Ko parga, lii rijjâsub. Mudoi sáttá leđe jieijâs orostem faŋgâ.

Stuárráamusávt juávhust láá 18 pärnid.

Siämmást ko aicâlmištah mainâs:
saje kalga leđe muddáág
párnái porgâmân mittetum saje
máđe ucebeh párnááh, tađe stuárráb saje

Kiälástállâm, fillim já mainâstem láá hiäimuliih: mainâsteijee máttá merettuđ argâpiäiválijd aášijd.
– Iälláättiđ párnást iápádâs já jieijâs jurdâččem.

Mielâkido iäláskitem

Koijâdâl párnáin ovdâmerkkân: ”Lepped-uv lamaš kuáláástmin?”
Lahte tábâhtus tâi mainâshuáđđoo párnáá jieijâs elimân.
Lahte monni uápis áášán.
Maainâst jieijâs fiäránijn, pärnivuodâmuštoin.
Addel párnái pargoid palhâšummeen já kiijttoisin: ”vyelgiđ táál mainâsergijn uáđđáástállâđ.”
-párnáid puáhtá pieijâđ čájáttállâđ roolijd: tun lah keđgi, tun lah kiälkká jna.

Pargoi/puđâldemij peht párnááh oppâđ árvustiđ pargo já vajah siäiluttiđ mielâkido.

Ij koolgâ jurdâččid, ete párnááh tarbâseh tuše älkkees aášijd. Párnááh iberdeh jieš-uv, ij koolgâ čielgiđ liijkás.

Kannat mušteđ, ete párnáid ij uážu páguttiđ. Mainâstem puáhtá iäláskittiđ toimâm luámist.

Reesuursulmuuh iššeen
Moonnâp jotteeđ meecist.
Tuulâ maainâs, nijbe maainâs.

Puávtáh-uv máinâstiđ, maht rähtih kárbá / čuoppih suormân / vyellih passeemsäagi, jna.

Ele väälđi liijkás ennuu párnáid fáárun mainâstempudân – jieš oostâ huámásiđ juáhháá – ohtâ sollâ ij pijsáá 20 párnážân.

Ko mainâstâh mainâs já stivriih párnáid puđâldiđ, ele paaldâst já keejâ čolmijd. Tehálâš lii, ete ellee olmooš váldá párnáá já maainâst já lávlu.

Kannat ruokâsmittiđ ärgis párnáid maainâstmáin, ete juáhháá siste lii ”ärgis nieidâ tâi kandâ.”

Jis luuvah mainâs:

koiždâl já savâstâl mainâsist

Kiirjijd párnáin pištá vuáijumnahcâ: 1-ihásâš = 1 min, 2-ihásâš = 2 min jna.

Kerttu Vuolab